

وفاداری به پیمان‌های الهی

تفسیر قرآن مجید

سوره انعام آیه ۱۵۲

وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿۱۵۲﴾
به عهد الهی وفا کنید
این چیزی است که خداوند شما را به آن سفارش کرده است،
تا متذکر شوید.

به پیمان‌های خود وفادار باشید، زیرا از پیمان‌ها
سئوال خواهد شد.

و نیز می‌فرماید:

والذین هم لاماناتهم و عهدهم راعون (مومنون
آیه ۸):

آنان به امانت و عهد و پیمان خود وفا دارند.
این دو آیه می‌توانند موقف پیمان را در قرآن
روشن سازد و اهمیت ویژه آن را بیان کند.

نادیده گرفتن پیمان‌ها جز خودخواهی و
بی‌اعتنائی به حقوق دیگران علتی ندارد، و فرد
خودخواه، که محور زندگی او را غرائز حیوانی
تشکیل می‌دهد نمی‌تواند، خداخواه و حق‌جو
(که خصیصه یک مسلمان است) باشد، از این
جهت، پیامبر گرامی، پیمان شکنان را، افراد غیر
مسلمان می‌خواند و می‌فرماید:

لادین لمن لاعهدله (۱) آن کس که به پیمان خود
وفادار نیست، مسلمان نیست.

قرآن بزرگترین دشمن اسلام را، یهود و
مشرکان می‌داند، آنجا که می‌فرماید:

لتجنن اشد الناس عداوة للذین امنوا لیهود والذین
اشرکوا.

یهود و مشرکان را، لجوج‌ترین دشمن نسبت به
افراد با ایمان می‌یابی.

ولی همین قرآن هر موقع پای پیمان به میان
می‌آید دستور می‌دهد که مسلمانان پیمان‌های
خود را حتی با این گروه‌ها حفظ کنند و چیزی از
آن کم نکنند آنجا که می‌فرماید:

احترام به پیمان و لزوم عمل به آن، ریشه
فطری و ارتکازی دارد و هر انسانی لزوم عمل به
پیمان را در نخستین مدرسه «تربیت» یعنی
فطرت و سرشت انسانی می‌آموزد. و از آن الهام
می‌گیرد. کودکان در آغاز زندگی با سرشت پاک
خود، عمل به پیمان را لازم می‌دانند، و
پیمان شکنی را نکوهش می‌کنند و از پیمان‌های
پوچ و توخالی برخی از پدران و مادران، ناراحت
می‌شوند، کودکان با این احساس رشد و نمو
می‌کنند و بزرگ می‌گردند و تادستی از خارج،
آنان را از راه راست فطرت منحرف نسازد و از
راه گوش و چشم، مخالف مقتضای فطرت وارد
فضای فکر آنها نشود، این احساس در نهاد آنان
باقی می‌ماند.

به خاطر فطری بودن این اصل در جامعه
انسانی، نقض عهد و پیمان شکنی، از رذائل
اخلاقی بزرگی است که ضربت شکننده‌ای بر
شخصیت و انسانیت فرد، وارد می‌سازد و در
صحنه‌های سیاسی چیزی رسواتر از پیمان شکنی
نیست، تنها ملتی عزیز و سر بلند است که به
تعهدات خود عمل کند و آنها را محترم بشمارد.
به خاطر همین اهمیت است که قرآن دستور
می‌دهد تا به عهد و پیمان‌های خود پیوسته وفادار
باشیم و بدانیم که در برابر خدا، مسئولیت خاصی
داریم چنانکه می‌فرماید:

وافوا بالعهد ان العهد کان مستولا (سوره اسراء
آیه ۳۴)

بر اساس تفسیر موضوعی

منشور دهم

احترام خاصی قائل اند، ولی به وعده های اخلاقی خود چندان احترامی قائل نیستند، وعده کردن و عمل نکردن در نزد آنان جرم و گناهی شمرده نمی شود، در صورتی که بی اعتنائی به چنین وعده های دوستانه، هر چند جرم محسوب نشود، از نظر اصول اخلاقی اسلام بسیار نکوهیده است و از یک نوع کم شخصیتی، و بی اعتنائی به دیگران حکایت می کند.

پیامبر گرامی فرمود: من کان یؤمن بالله و الیوم الآخر فلیف اذا وعده (۱)
آن کس که بخدا و روز رستاخیز ایمان دارد باید به وعده های خود وفادار باشد.

در برخی از روایات عمل به وعده های اخلاقی به صورت یک امر واجب طرح شده است و این حاکی از اهمیت عمل به چنین وعده هائی است تا آنجا که برخی از پیشوایان معصوم می فرمایند:

یجب علی المؤمن الوفاء بالمواعید (۲)
بر فرد یا ایمان لازم است، به پیمان خود عمل کند. گروهی به خاطر خودشیرینی و اظهار شخصیت، چیزی را متعهد می شوند که به انجام آن قدرت ندارند، چیزی را ضمانت می کند که از وفاء به آن عاجزند.

این گروه غافل از آن هستند که وعده های خارج از حد توانائی، سرانجام از شخصیت انسان می گاهد، و او را یک فرد غیر اصولی و بی مبنا معرفی می کند.

سرانجام اسلام عمل به پیمان را، از حقوق ملی اسلامی تلقی نمی کند که تنها باید درباره فرد مسلمان رعایت کرد، بلکه آن را از حقوق بین المللی بشر تلقی می نماید و آن را از یکی از سه چیز می داند که باید درباره تمام افراد بشر رعایت گردد.

لطفا ورق بزنید

الذین عاهدتم عند المسجد الحرام فما استقاموا لكم فاستقیموا لهم ان الله یحب المتقین (توبه آیه ۱۷).

مگر با آنان که در نزدیکی مسجد الحرام، پیمان بستید تا آنان به پیمان خود وفادارند، شما نیز وفادار باشید خداوند پرهیزگاران را دوست می دارد.. (۱)

از نكوهشی که قرآن درباره پیمان شکن می کند، می توان نظر اسلام را در این مورد به خوبی به دست آورد و ما یک نمونه از آن را در این مورد می آوریم.

و ان نکثوا ایمانهم من بعد عهدهم و طعنوا فی دینکم فقاتلوا ائمة الکفرانهم لایمان لهم لعلهم ینتهون (توبه آیه ۱۲).

اگر آنان پیمان های خود را شکستند، و در آئین شما طعن زدند، سران کفر را بکشید، برای آنان پیمانی نیست شاید آنان پرهیزند.

در آیه دیگر با شدت هر چه تمام تر دستور می دهد که با پیمان شکنان نبرد شود چنانکه می فرماید:

الا تقاتلون قوما نکثوا ایمانهم (توبه آیه ۱۳).

چرا با گروه پیمان شکن نبرد نمی کنید.

در اهمیت حفظ پیمان همین بس که اگر در

اثناء نبرد، فردی از دشمن بخواهد از منطق اسلام،

آگاه گردد، آنگاه درباره گرایش به اسلام تصمیم

بگیرد به حکم قرآن، باید به او امان داد و پیمان

بست، تا سخن خدا و منطق قرآن را به خوبی

بشنود، هرگاه بخواهد به اردوگاه خود بازگردد، باید

او را با کمال احترام به آنجا باز گردانید. و این

حقیقت در این آیه به خوبی منعکس شده است

چنانکه می فرماید:

وان احدمن المشرکین استجارک فاجره حتی

یسمع کلام الله ثم ایلفه مامنه (سوره توبه آیه ۶)

هرگاه مشرکی امان بخواهد تا سخن خدا را بشنود

به او امان بده، تا کلام الهی را گوش کند آنگاه او

را به جایگاه خود باز گردان.

وعده های اخلاقی

گروهی از مردم به عهد و پیمان های رسمی،

قرآن بزرگترین دشمن اسلام را یهود و مشرکان میدانند...

تکوینی باشد که دست آفرینش در نهاد انسان گذارده است و در حقیقت مجموع ادراکات فطری، پیمان‌های تکوین الهی است که در آفرینش ما نهفته است.

بهتر این است که بگوئیم مقصود همه نوع پیمان‌هایی است که در آن پای خدا به گونه‌ای در میان باشد. خواه پیمان تکوینی باشد، خواه تشریحی، خواه به صورت قسم و سوگند باشد یا به صورت دستورهای کلی الهی.



شخصیت‌های برجسته تاریخ

تاریخ از شخصیت‌های برجسته‌ای نام می‌برد، که عمل به پیمان را تا پای جان محترم می‌شمردند. در تاریخ سیاه حجاج می‌خوانیم: وی به قتل گروهی فرمان داد، وقتی نوبت به قتل آخرین فرد رسید، صدای مؤذن بلند شد وی آن فرد را به یکی از ماموران خود سپرد، که شب مراقب او باشد و او را صبح به دارالاماره بیاورد، تا مجازاتش کند. وقتی هر دو نفر مقرر حکومت حجاج سفاک را ترک کردند، آن فرد رو به مامور حجاج کرد و گفت: من بی‌جهت گرفتار شده‌ام و به رحمت خداوند امیدوارم، تمنای من این است که به من نیکی کنی و اجازه دهی، من امشب به خانه خود برگردم و همسر و فرزندانم را وداع کنم

پیامبر گرامی فرمود: سه چیز است که تخلف از آن بر احدی مجاز نیست، یکی عمل به پیمان خواه ظرف وعده مسلمان باشد یا کافر دومی نیکی به پدر و مادر خواه مسلمان باشند یا غیر مسلمان، سوم اداء امانت خواه صاحب امانت مسلمان باشد یا کافر (۳)
(مقصود از عهد الهی چیست؟)

در قرآن مجید، در مواردی لفظ «عهد» به «الله» اضافه شده و به صورت «عهدالله» استعمال شده است (۴)، باید دید مقصود از آن چیست.

ممکن است مقصود پیمان‌هایی باشد که در آن، لفظ جلاله یعنی (الله) به نحوی از انحاء به کار رود، مانند سوگند به خدا، و یا نذر و غیره، گویی طرف معامله خدا است از این جهت به آن عهدالله گفته می‌شود، چنانکه در آیه یاد شده در زیر لفظ شهادت به سوی خدا اضافه شده است مانند «ولانکنم شهادة الله (مانده ۱۰۶) شهادت خدائی را پنهان نمی‌کنیم.

احتمال دارد مقصود، احکام و سفارش‌ها و دستورهای کلی الهی باشد که بر دوش امت‌ها گذارده شده است مانند: و اوفوا بعهدی اوف بعهدکم. بقره آیه ۴۰ به سفارش‌های من عمل کنید تا من نیز به درخواست‌های شما عمل نمایم. ممکن است مقصود پیمان‌های فطری و

نکته‌ها ...

سال جهانی کودک یا سال مرک و بدبختی کودکان!!

با اینکه سال ۱۹۷۹ سال جهانی کودک بود - و با اینهمه تبلیغات و شعارهای بلوک غرب و سازمان ملل - بازهم طبق گزارش سازمان

✱ هر دقیقه‌ای ۴۰ کودک تنها در جهان سوم از گرسنگی می‌میرد یعنی هر روز بیش از ۲ هزار نفر! ✱ میلیونها کودک در جهان بدلیل سوء تغذیه و کمبود پروتئین رشد و نمو طبیعی نمیکنند و مبتلا به اختلالات روانی می‌شوند!

✱ هر سال ۱۰۰/۰۰۰ کودک در خانواده‌های فقیر به‌خاطر سوء تغذیه و نرسیدن ویتامین‌های مختلف بدن آنها، دچار کوری می‌شوند!

تفسیر قرآن مجید

و صایای خود را بگویم، حقوق مردم را ادا کنم و فردا اول وقت پیش تو بیایم.

مامور حجاج از این درخواست در شگفت ماند و گفت هرگز دیده‌ای مرغ از قفس پیردو بار دیگر به قفس باز گردد، من چگونه تو را آزاد کنم در حالی که امیدی به بازگشت تو ندارم، آن فرد گفت: عهد می‌کنم که فردا در اول وقت باز گردم و خدا را بر این عهد گواه می‌گیرم.

مامور حجاج بر خلاف تمام ماموران دستگاه‌های طاغوتی لحظه‌ای منقلب شد، و او را آزاد ساخت وقتی او از دیدگان وی غائب گشت، سخت پریشان شد، و خود را در معرض خشم حجاج دید، آن شب تا صبح نخوابید، وقتی صبح شد آن مرد به پیمان خود عمل کرد و در خانه مامور حجاج را زد، و چشم مامور به وی افتاد، گفت چرا آمدی؟ گفت: هر کس عهد کند و خداوند را به آن گواه بگیرد، باید به آن وفادار باشد، و از طرف دیگر به رحمت پروردگار جهان اطمینان کامل دارم.

مامور او را به دارالاماره برد و سرگذشت خود را با حجاج در میان نهاد، و از وفای او به پیمان خود، سخت تعجب کرد، حجاج او را به مامور بخشید، او نیز او را با کمال مهربانی آزاد ساخت موقع آزاد شدن هرگز از مامور حجاج

سپاسگزاری نکرد، ولی فردای آن روز آمد و مراتب حق شناسی خود را ادا نمود و علت تاخیز آن را چنین بیان کرد و گفت: نجات دهنده من خدا بود و تو وسیله این کار، هرگاه از تو تشکر می‌کردم، تو را شریک نعمت خدا قرار داده بودم لازم دانستم، نخست از خدا تشکر کنم، آنگاه از تو قدردانی نمایم. (۱)

۱- بحارج ۱۶ ص ۱۴۴

۱- به همین مضمون است آیه ۴ سوره توبه

۱- اصول کافی ج ۲ ص ۳۶۲

۲- تدرک ج ۲ ص ۸۵

۳- ثلاث لیس لاحد فیهن رخصه: الوفاء لمسلم کان او کافر، و برالوالدین مسلمین او کافرین، اداء الامانة لمسلم کان او کافر. مجموعه ورام ج ۲ ص ۱۲۱

۴- سوره بقره آیه ۲۷، آل عمران آیه ۷۷، رعد آیه

۲۰، نحل آیه‌های ۹۱-۹۵

۱- ناسخ التواریخ جلد مربوط به حالات امام باقر (ع) ص ۹۷

کمکهای بهداشتی از هر ۱۲ نوزاد یک کودک می‌میرد. * در خاور دور بیش از ۴۱ میلیون دختر کمتر از ۷ سال بعنوان پیشخدمت در خانه‌ها بکار مشغول هستند! * در افریقا ۵۲ میلیون کودک در کارهای کشاورزی - معادن و حتی ساختن چاه‌ها، مشغول بکارند.

گزارش کمیته بین‌المللی سازمان ملل:

تلخیص از کیهان ۱۰۹۱۵

* بیش از ۷/۵ میلیون کودک در امریکای لاتین به‌خاطر نرسیدن کمکهای پزشکی می‌میرند.

* هم اکنون بیش از ۱۷ میلیون کودک گرسنه در معرض مرگ حتمی قرار دارند، بررسی اوضاع کودکان در کشورهای فقیر معلوم شده است که بیش از ۸۰۰ میلیون کودک در محیط غیربهداشتی زندگی می‌کنند و بیش از ۵۰۰ میلیون کودک بسبب گرسنگی و درماندگی و حرمان وضع بدی دارند و به‌خاطر نبودن